

Serija prinaša element pripovedi, fragmente zgodb in odnosa med osebnim, intimnim, javnim in univerzalnim. V sama platna se umeščajo zgodbe znotraj zgodb, ki strukturo serije raztezajo preko prostorskega in časovnega ter temporalnega okvira. Serija *Naredi sliko* spodbuja gledalca k sočasnemu zaznavanju različnih pomenov, pluralnosti prostorov in slojev časa. Umetnostnozgodovinski hologrami se pojavljajo znotraj ene točke, kjer se zlivajo, prehajajo, dopolnjujejo, zadržujejo in razpirajo. Tako se vzpostavlja polifonično polje vidnosti, v katerem se pogled giblje med plastmi zgodovine, fantazije in sedanjosti, ter razkriva večdimenzionalnost človeških izkušenj. Obravnavana slikarska serija presega vprašanje erotike in spolne identitete ter se dotika globljih plasti človeške narave. Gre za raziskovanje tistih sfer bivanja, ki so univerzalne in hkrati osebne. Trenutki tišine, dialoga in preprostosti bivanja, ki se skozi družbeno evolucijski razvoj nenehno preoblikujejo. Slikarsko delo tako odpira prostor za refleksijo o tem, kaj pomeni videti in biti viden.

— Nina Šardi

BIOGRAFIJA

Jože Šubic, rojen 1958 v Mariboru, je leta 1982 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, leta 1984 pa zaključil tudi slikarsko specialko. Ukvarja se s slikarstvom, objekti, skulpturo, keramiko, risbo in grafiko. Živi in dela v Mariboru. Je prejemnik dveh Glazerjevih nagrad (1992 in 2013), nagrade ZDSLU za življenjsko delo (2020) ter številnih drugih nacionalnih in mednarodnih nagrad. Razstavljal je na več kot 200 skupinskih in samostojnih razstavah.

Jože Šubic
NAREDI SLIKO
20. 3.–18. 4. 2026

MMC KIBLA/KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor
Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, v soboto od 10. do 14. ure

Jože Šubic

NAREDI SLIKO

20. 3.–18. 4. 2026

MMC KIBLA/KiBela

Izhodišče umetnika za nastanek serije *Naredi sliko* izhaja iz želje po razkritju obsega telesnosti in intimnosti kot vizualne govornice, v kateri telo, figuralika in čutni erotični naboji v podobah niso delovali kot provokacija, temveč kot naravni del simbolnega, mitološkega in vsakdanjega imaginarija. V sodobnem primeru pa se zdi, da se takšne podobe postopoma umikajo, postajajo nezaželene, obremenjene s sramom, cenzuro ali nelagodjem. Ta premik ne govori zgolj o spremembah v umetniški produkciji, temveč razkriva globlje transformacije družbenih norm, vrednot in moralnih okvirjev. Kar je bilo v določenem zgodovinskem obdobju razumljeno kot samoumevno, se v drugem lahko bere kot problematično ali neustrezno. Umetnost tako vedno deluje znotraj konkretnega časa, prostora in njegovega sistema prepričanj, zato je nujno upoštevati zgodovinsko distanco. Človek, ki živi sto let kasneje, ne more v celoti zavzeti izkustvene in miselne pozicije nekoga, ki je ustvarjal ali doživljal umetnost na začetku dvajsetega stoletja. Razumevanje preteklosti je tako vedno posredovano ter filtrirano skozi sodobno zavest in njene omejitve ali razširitve.

Tako je pogled nazaj ne toliko nostalgичen, kot prej analitičen. Gre za poskus vzpostavitve dialoga z zgodovino in namenom razumevanja. V tem smislu sodobna umetniška pozicija pretekle podobe ponovno bere in jih postavlja v novo razmerje do sedanjosti tukaj in zdaj in s tem razkriva, kako se je naš odnos do telesa, želje in intimnosti morda spremenil ali se spreminja. Razkorak med takrat in zdaj ni zgolj časovni, temveč tudi konceptualni in prav v tem razkoraku se odpira možnost kritičnega premisleka o tem, kaj pomeni gledati, razumeti in vrednotiti umetnost v svojem času.

Serija *Naredi sliko* se na prvi pogled umešča v dolgo tradicijo umetniškega pogleda na žensko telo. Portreti in akti žensk, skoraj razgaljeni, a vztrajno delno zakriti s srajcami, krili ali drugimi fragmenti oblačil ali objektov, vzpostavljajo prostor napetosti med razkritjem in zadržkom. Naslov serije *Naredi sliko* prav tako implicira dejanje zajemanja, posedovanja in arhiviranja, kjer pogled postane ukaz, ki telo zaustavi in mu odvzame časovno gibanje ter ga zapiše kot vizualni dokument. A prav v tem navideznem aktu nadzora se razpira razpoka, ki seže dlje. Šubičeva serija prikazuje določene izbrane točke umetnostne preteklosti, vključno s feminističnimi pozicijami ali prelomnimi praksami, ter odpira prostor za razmislek o tem, kako so se telo, erotika in subjektivnost skozi čas preoblikovali. Ta dela ne ponujajo enoznačnih odgovorov, temveč delujejo kot vozlišča, kjer se križajo vprašanja reprezentacije, moči, pogleda in identitete.

Izhodiščna pozicija pogleda se v Šubičevih delih lahko zdi zaznamovana z avtoriteto umetnika, vendar jo sama slikarska struktura postopoma preoblikuje. Na prvi pogled se razmerje oblikuje kot delitev med tistim, ki gleda, in tistim, ki je gledan. V zahodni slikarski tradiciji je bila ta delitev pogosto spolno kodirana, pri čemer je žensko telo zavzemalo mesto vidnosti, moško pa mesto pogleda. Šubičeva dela se sprva vpisujejo v to poznano vizualno shemo, v katerem telo prevzame vlogo nosilca projekcije, fantazije ali želje, a vendar se ta struktura v njegovih slikah ne utrdi, temveč se korakoma razrahlja.

Figure ne vračajo pogleda v klasičnem smislu zapeljevanja, temveč se njihova moč kaže v vztrajnosti ter v tem, da zasedejo slikovni prostor brez potrebe po potrditvi. Postajajo nosilke lastne telesnosti, ki presega namen, zaradi katerega bi lahko bile upodobljene. Telo na sliki vzpostavlja aktiven odnos s pogledom in ga razširja onkraj pasivne zaznave. Figura deluje kot nosilka pomena ter kot temeljni pogoj vzpostavitve pogleda. Pomembno je, da nekateri pogledi na slikah vzpostavljajo neposreden stik z gledalcem oziroma umetnikom in se usmerjajo navzven. Povratni pogled deluje kot mirno stanje enakovrednosti, ki temelji na vzajemnosti, saj vsak pogled že v svojem izhodišču ustvarja razmerje. Figura skozi pogled postane podoba, pogled pa se lahko vzpostavi šele v odnosu do figure. Na ta način figura sprejme opazovalca kot prisotnega sogovornika, ki vstopa v dialog s podobo, namesto da bi nad njo uveljavljal pozicijo nadmoči.

Veliki formati oljnih slik so aktivni soustvarjalci pogleda. S svojim merilom in snovnostjo gledalca fizično in perceptivno zaobjamejo. Pogled ni usmerjen od zunaj navznoter, temveč se oko znajde ujeto v polje slike, ki deluje kot zaprta, a hkrati odprta prostorska situacija prisotnosti, pogleda in bivanja. Šubičeva slikarska dela se tako vzpostavljajo v polju subtilne napetosti med barvo, telesnostjo in pogledom. Umetnik izhaja iz premišljene, a hkrati intuitivne slikarske govorice, ki se opira na atmosfero, fragment in ustvarjalni trenutek. Znotraj slik so umeščeni predmeti, ki se lahko pojavljajo kot fantazijski objekti, igračke ali objekti želja in hkrati delujejo kot vizualni zapisi, citati kiparske prakse umetnikovih kiparskih del.

Barvna paleta je omejena, a izrazno zgoščena. Dela se ves čas gibljejo med razponom rdeče in modre barve, pri čemer se občasno pojavijo tudi zemeljski toni. Barva deluje čutno, saj se vzpostavlja kot nosilka razpoloženja in atmosfere. Prav tako barvna atmosfera ni vnaprej določena, temveč je ustvarjena skozi proces slikanja in prepuščanja intuiciji in občutku. Šubičeva barva v slikah deluje kot avtonomna sila, ki vzpostavlja telo kot arhitekturo svetlobe in pogleda. Koža figur prevzema samosvojo kromatično identiteto, v kateri posamezni barvni toni učinkujejo kot nosilci energije in notranje napetosti. Barvni podtoni presevajajo skozi slikovno površino in ustvarjajo vtis telesa, ki oddaja svetlobo iz lastne notranjosti. Barva se tako uteleša kot stanje in atmosfera, skozi katero telo oblikuje pogoje vidnosti. V tem smislu telo ni objekt pogleda, temveč vir svetlobe in pomena.

Ozadja, oblikovana kot vzorčaste tapete, prevzemajo večplastno vlogo. Z ornamentiko zapolnjujejo prostor, ustvarjajo občutek zavetja, domačnosti in intime, hkrati pa lahko kažejo stanje zadržanosti in notranje zaprtosti. Tapetni vzorci segajo do roba platna in oblikujejo aktivno slikovno ploskev, ki deluje kot kulisa in nosilka ritma. Telo se v tem prostoru vzpostavi kot element, ki je lahko ločen od okolja, a hkrati vanj organsko vpet. Nastane zapolnjena struktura, prežeta z ritmom ornamenta, v kateri prostor učinkuje kot notranji intimni ambient, odprt za prepleteni dialog.

V ta prostor so vpisane umetnostnozgodovinske reference kot slike na stenah ali v zasebnih prostorih, ki delujejo kot sloji zgodovine, spomina in pogleda. V tej okoliščini so navezave ne le citati, temveč sogovorniki, slike znotraj slike, zgodba znotraj zgodb, ki usmerjajo, dopolnjujejo in podpirajo pogled. V seriji se tako pojavljajo umetnostnozgodovinske reference, med drugim so to Hokusai, Valie Export, Balthus, Louise Bourgeois, Carolee Schneemann, Dekameron, Courbet, Goya in Duchamp. Te reference ne služijo kot vzorci, ki bi jih bilo treba ponoviti ali preseči, temveč delujejo kot namigi in sledi, skozi katere vsak pogled že ali še vzpostavlja stik s preteklimi pogledi. Skozi te preplete med likovno tradicijo, zgodovinskimi podobami in sodobnimi intervencijami se vzpostavlja polje vidnosti, v katerem se sedanji pogled sooblikuje z zgodovinskimi perspektivami in bogati kontinuiteto vizualne zgodovine.

V notranjosti slik se prav tako vzpostavljajo samosvoje, žive podobe, ki delujejo kot prostori v prostoru. Slikovna površina se razlojuje v podplasti, skozi katere gledalec postopoma vstopa, vse do notranje slike, ki biva kot projekcija intimnega prostora. Prostori se lomijo in prepletajo v podprostore in različne časovnice, v katerih posamezni zgodovinski trenutki obstajajo kot zgoščeni zadržani zapisi. Gledalec se nahaja v trenutku sedanjosti, ki se skozi pogled figur odpira navzven, medtem ko v njihovih ozadjih vztraja preteklost kot tiha prisotnost, ki s svojo nevidno usmeritvijo sooblikuje zaznavo sedanjega trenutka. Kompozicija slik se vzpostavlja skozi razdelitev na več ploskev, fragmentov in simbolnih polj, ki skupaj oblikujejo razslojeno slikovno površino. Ta fragmentiranost deluje kot sled miselnega procesa, odprtega za večpomenskost in postopno razpiranje pomenov.

Gledalec vstopa v počasno, premišljeno branje podobe, kjer se pogled najprej zasidra v težišču telesa, nato potuje preko barvnih kontrastov, ornamentike in vzpostavljenih podob ter se naposled ustali v pogledu figur, kjer se vzpostavi odnos vidnosti. Majhne skice in intimni akti ustvarjajo še dodatno dimenzijo in lahko delujejo kot fragmenti preteklih želja in fantazij, ki obstajajo drugje kot vizualni odmevi in časovne sledi, ki pogled preusmerjajo. Opazovalec je povabljen, da sledi mreži pogledov, da zazna odnose med figurami, intimnim aktom in zgodovinsko okoliščino. Fantazija in realnost se prepletata, čas in prostor se razširjata, vzpostavlja se večplastno polje prisotnosti, kjer telo, pogledi in zgodovina soobstajajo. V tem polju bodisi majhni akti bodisi umetnostnozgodovinske reference ne nadomeščajo velikih figur, temveč bogatijo, hkrati pa opozarjajo, da je telo prisotno v različnih časih in prostorih kot nosilec pomena, želja in zgodovine.

Čas doživetega se ne razpira kot linearno zaporedje, temveč kot brezčasno trajanje, v katerem se merljivi čas suspendira in izgubi svojo normativno funkcijo. V tem stanju zaznava trenutek ne mine, temveč obstaja kot zgostitev izkušnje, ki presega kronološko razsežnost. Zavest se tako ne giblje naprej ali nazaj, ampak se pogloblja v tok spomina, projekcije in razdrobljene utrinke zgodovine, ki se ne kažejo kot zaključene pripovedi, temveč kot odprti, prekrivajoči se sloji izkustva in živetege.

Izhodišče tega poglobljanja je vedno tukaj in zdaj in prav ta sedanost deluje kot križišče časovnih in prostorskih osi. Gre za točko presečišča, iz katere je mogoče hkrati zreti v več smeri, bodisi v preteklost, ki se vrača kot vizualni ali telesni spomin, v prihodnost, ki se kaže kot projekcija, ali v sedanost, ki dodaja svoj ščepec trajanja in vse skupaj zadržuje v napetostnem ravnovesju. Tako se zavest znajde v jedru, kjer en sam hip zadostuje za zajemanje več podob, več zgodovinskih obdobij, več prostorov in več izkušenj hkrati.

Svetovi preteklosti niso oddaljeni ali zaključeni, temveč obstajajo kot potencialna prisotnost, kot nekaj, kar se lahko ponovno aktualizira v trenutku zaznave. Preteklost ni za nami, temveč biva ob nas in z nami, na obodu dosega naše zaznave in spomina, vpisana v naše podobe, geste, vrednote in načine gledanja. Kronološko čas izgine kot merilo in se razkrije kot izkušnja. Umetniška serija v tem primeru vzpostavlja čas kot prostor, v katerem se različne realnosti, vizualne podobe in zgodovinske plasti srečajo in sobivajo v enotni odprti prisotnosti. Takšno stanje zaznava je po svoji naravi multisenzorično in večplastno.

Nahajamo se v svetu barvnih podtonov, kjer se prepletajo sanje in realnost, želje in fantazija ter hipni vtisi spomina in zgodovine. Skozi trenutke življenja, skozi življenje samo in skozi zgodovinske sloje se razpirajo vtisi, slike in simboli, ki tako tvorijo vizualno paletu, v kateri se Šubic likovno razteza in razvija skozi sedanje časovno obdobje. Vzpostavlja se tiha izmenjava med zdaj in nekoč ter med videnim in slutnjom. V tem smislu Šubičeva serija ne govori o telesu kot takem, niti o erotiki v njenem neposrednem pomenu. Govori o nečem globljem kot simbolni razsežnosti človeške narave, ki se razkriva skozi naš družbeni in evolucijski razvoj.